

Antoni Lewek

Kronika

Studia Theologica Varsaviensia 29/2, 293-305

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 1990/91

Nowy rok akademicki w Akademii Teologii Katolickiej zainaugurowała 15 października 1990 r. o godz. 10 Msza św. koncelebrowana w kościele bieleńskim pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Przewodniczył jej Prymas Polski kard. Józef Glemp, Wielki Kanclerz ATK. Współcelebransami byli przedstawiciele całej wspólnoty akademickiej z jej rektorem ks. prof. dr. hab. Helmutem Jurosem.

Zgromadziła ona nauczycieli akademickich, pracowników administracyjno-gospodarczych, studentów oraz licznie zaproszonych gości. Homilię wygłosił ks. bp dr Damian Zimoń ((Katowice), który w nawiązaniu do ewangelicznego czytania o siewcy, podkreślił m. in. konieczność coraz szerszego otwierania się na wartości wzbogacające człowieka czyniące go bardziej sprawiedliwym, pełniejszym prawdy i braterskiej miłości. Innymi słowy oznacza to przewycięzanie egoizmu osobistego i społecznego, którego tyle przejawów dostrzegamy we współczesnym świecie. Wskazał także na rolę uczelni katolickich w kształtowaniu nowego oblicza współczesnego świata.

Po przerwie, druga część uroczystości odbyła się również w bieleńskim kościele. Na jej wstępie chór ATK odśpiewał: „Jeszcze Polska nie zginęła”. Specjalnie przygotowane miejsca zajął Senat ATK a tuż obok usiadł o. prof. dr Józef Maria Bocheński, dominikanin, światowej sławy filozof z Fryburga w Szwajcarii, który otrzymał doktorat *honoris causa* ATK.

Na uroczystość tę przybyli: ks. bp Juliusz Paetz — ordynariusz diecezji łomżyńskiej, ks. bp prof. dr hab. Bohdan Bejze — sufragan łódzki, ks. bp dr Stanisław Stefanek — sufragan szczecińsko-kamiński, wicedyrektor Instytutu Studiów nad Rodziną ATK, ks. bp dr Jerzy Dąbrowski — sufragan gnieźnieński i zastępca sekretarza generalnego Episkopatu Polski — ks. bp Jan Martyniak — wikariusz generalny Prymasa Polski dla grekokatolików w naszym kraju

oraz o. prał. Piotr Libera — sekretarz nuncjatury apostołskiej w Polsce.

Na uroczystość przybyli rektorzy, dziekani i profesorowie wyższych uczelni kościelnych i świeckich w Warszawie, Lublinie, Krakowie, Łodzi, Poznaniu i Wrocławiu, a wśród nich ks. prof. dr hab. Wacław Swierżawski — rektor Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. doc. dr hab. Bolesław Bartkowski — prorektor KUL-u, prof. dr hab. Leszek Wojtczak — rektor Uniwersytetu Łódzkiego, przewodniczący Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni w Polsce, ks. prof. dr hab. Bronisław Dembowski — dziekan Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, ks. bp prof. dr Wiktor Wysoczański — rektor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie.

Uczestnikami uroczystości byli także wyżsi przełożeni zakonów i zgromadzeń zakonnych męskich i żeńskich oraz rektorzy i profesorowie diecezjalnych i zakonnych seminariów. Władze państwowe reprezentował marszałek Senatu — prof. dr hab. Andrzej Stelmachowski oraz wiceminister edukacji narodowej — doc. dr hab. Janusz Grzelak. W uroczystości wzięli także udział ambasadorowie Argentyny, Francji, Czechosłowacji, Izraela, Węgier, Włoch i Szwajcarii oraz przedstawiciele ambasad ZSRR i Jugosławii.

Zgromadzonych powitał ks. rektor H. Juros, który wygłosił także przemówienie na temat istotnych zadań ATK wobec Kościoła i Ojczyzny. Aktu immatrykulacji nowo przyjętych studentów dokonał ks. prof. dr hab. Edmund Morawiec, prorektor ATK. Chór ATK odśpiewał hymn „Gaude Mater Polonia”. Następnie odbyła się uroczystość nadania doktoratu *honoris causa* o. prof. Józefowi Marii Bocheńskiemu. Laudację wygłosił ks. prof. dr hab. Mieczysław Lubański. Dyplom doktorski wręczył laureatowi rektor ATK, ks. prof. dr hab. Helmut Juros. Wykład inauguracyjny wygłosił ks. prof. dr hab. Andrzej Zuberbier, ukazując związki teologów polskich z Uniwersytetem we Fryburgu.

Pod koniec uroczystości słowo pasterskie do jej uczestników skierował Prymas Polski. Zaznaczył m. in., że jest wielką łaską Bożą obecność na tej uroczystości wybitnego męża nauki o. Józefa Bocheńskiego i możliwość wysłuchania jego wykładu, a także zapoznanie się z jego znakomitym dorobkiem naukowym. Wielki Kanclerz ATK podkreślił również rolę uczelni kościelnych, w tym także ATK, w działalności naukowej na rzecz obrony życia ludzkiego, podnoszenia promocji i godności człowieka, wychowywania młodego pokolenia w duchu wierności ideałom Jezusowej Ewangelii. Ma to szczególne znaczenie w naszych czasach, w których zapoczątkowane zostały tak radykalne przemiany społeczne, polityczne, ekonomiczne i moralne. Każda więc

uczelnia katolicka winna potęgować i krystalizować refleksje, w świetle objawienia, nad współczesnymi dziedzinami nauk, tak aby nieustannie pogłębiany był dialog nauki z wiarą.

Na zakończenie uroczystości Chór ATK odśpiewał „Gaudeamus igitur”.

NOWE WŁADZE W ATK

W listopadzie 1990 r. w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie wybrano nowe władze uczelni i jej czterech Wydziałów. Oto ich skład:

rektor — ks. prof. dr hab. Jan Łach (biblista), prorektorzy — ks. prof. dr hab. Edmund Morawiec (metafizyk) i doc. dr hab. Edward Nieznański (logik);

dziekan Wydziału Teologicznego — ks. doc. dr hab. Roman Bartnicki (biblista), prodziekani — ks. doc. dr hab. Lucjan Balter (dogmatyk) i ks. doc. dr hab. Michał Czajkowski (biblista);

dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego — ks. doc. dr hab. Julian Kałowski (historyk prawa), prodziekan — ks. doc. dr hab. Jerzy Syryjczyk (kanonista);

dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej — ks. doc. dr hab. Bernard Hałaczek (antropolog), prodziekani — ks. doc. dr hab. Józef M. Dołęga (filozof przyrody) i doc. dr hab. Krzysztof Hirszel (psycholog);

dziekan Wydziału Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych — ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor (patrolog), prodziekan — prof. dr hab. Andrzej K. Olszewski (historyk sztuki).

Trzyletnia kadencja nowo wybranych władz ATK rozpoczęła się 1 grudnia 1990 r.

SYMPOZJUM NT. „KIEROWNICTWO DUCHOWE W ŻYCIU CHRZEŚCIJAŃSKIM”

Abraham H. Masłów, przedstawiciel kierunków humanistycznych w psychologii, uważa, że mamy dostatecznie dużo dowodów na to, iż człowiek posiada „wpisaną” zdolność do rozwoju. Stąd człowiek szuka zrozumienia sensu życia, tęskni za czymś więcej co posiada i kim jest, chce wierzyć w Boga, ale jednocześnie w tym dążeniu przeżywa liczne trudności. Pewna ambiwalentność rozwoju, zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne powodują, że zagadnienie kierownictwa duchowego jest wciąż aktualne. Organizatorzy dorocznego sympozjum z zakresu chrześcijańskiej duchowości, które odbyło się w gmachu ATK w dniach 23 i 24 października 1990 roku, pomimo że zdawali sobie sprawę z tego, iż na temat kierownictwa duchowego

odbyło się wiele sympozjów i spotkań, zaproponowali to zagadnienie jako główny temat ograd. Sympozjum odbyło się pod patronatem Sekcji Teologii Duchowości Chrześcijańskiej przy ATK. Wybrane zagadnienie zostało omówione zarówno od strony teoretycznej, jak i praktycznej. Treść referatów koncentrowała się wokół zagadnień fundamentalnych dla kierownictwa. W komunikatach naukowych i w dyskusjach bardziej koncentrowano się na zagadnieniach szczegółowych i na praktycznej stronie kierownictwa.

Sympozjum rozpoczęło się Mszą św. koncelebrowaną pod przewodnictwem ks. bpa dra Jana Szkodonia z Krakowa. On też wygłosił pierwszy referat pt. *Główne założenia kierownictwa duchowego*. Do nich autor zaliczył: pośrednictwo Chrystusa i Kościoła w kierownictwie, godność człowieka, powołanie, tajemnicę grzechu i wolności.

Zasadnicze przemyślenia teologiczne dotyczące kierownictwa duchowego były oparte na Biblii i doświadczeniu Kościoła. W tym też duchu przedstawił teologiczne aspekty kierownictwa ks. dr M. Chmielewski. Biblijna idea była widoczna w refleksjach tych prelegentów, którzy ukazywali osobę Boga jako wzór dla każdego kierownika duchowego. Mówiąc o celach kierownictwa, jego metodach i sposobie realizacji sięgano do współczesnych zdobyczy psychologii. W tym względzie szczególnie cenny był referat o. doc. dra hab. J. Nowaka z KUL-u, w którym autor obok istoty kierownictwa w wymiarze procesu formacyjnego zwrócił uwagę na zagrożenie w kierownictwie.

Bardzo ciekawe, choć szczegółowe, problemy poruszano w komunikatach naukowych. O. dr Otto Filek, znany specjalista z zakresu mistyki, na podstawie analizy tekstów polskich mistyków ukazał pewne subtelności związane z kierownictwem mistyków. Ks. dr Andrzej Santorski wskazał na miejsce uczuć w kierownictwie, a przedstawicielka Małych Sióstr od Jezusa w sposób wnikliwy i oryginalny zwróciła uwagę słuchaczy na specyfikę kierownictwa w tymże Zgromadzeniu.

Bogactwem doświadczenia podzielili się z uczestnikami dwaj wieloletni, seminaryjni ojcowie duchowni, Ks. J. Świnka mówił na temat kierownictwa duchowego w doświadczeniu praktycznym kapłana, a ks. Z. Nabzdyk o formach kierownictwa duchowego. Ks. Świnka podkreślił szczególną rangę kierownictwa duchowego kapłanów. Motywował to tym, że sami są kierownikami szerokich kręgów wiernych (Opracował ks. dr Ireneusz Werbiński).

SYMPOZJUM NT. „CYWILIZACJA ŻYCIA”

Instytut Studiów nad Rodziną Akademii Teologii Katolickiej w Łomiankach pod Warszawą był gospodarzem sympozjum naukowego p. „Cywilizacja życia”. Odbyło się ono 3. grudnia 1990 r. i zgromadziło,

oprócz studentów i wykładowców ATK, także rzesze zainteresowanych tematem duchownych — w tym kilku biskupów, oraz ludzi walczących o uznanie prawnej ochrony poczętego życia ludzkiego.

Wprowadzenie wygłosił dyrektor Instytutu, ks. bp prof. dr hab. Kazimierz Majdański. Powiedział m. in., że od kiedy na ziemi pojawiła się śmierć, stanęła ona zaraz w opozycji do życia. Stanęła w opozycji do Bożych planów, jest bowiem owocem nieufności, grzechu i buntu przeciwko Stwórcy. Jest też, a może przede wszystkim, dramatem ludzkości. Człowiek boi się śmierci, a równocześnie jakaś niewidoczna siła pcha go w otchłań wiecznego zatracenia. Jest to zjawisko zastanawiające — budzi lęk, a równocześnie jest uznawane, hołubione, obwarowane prawami wojny i pokoju. Bóg — Dawca życia mimo to nie rezygnuje, przez wzgląd na wielką miłość, jaką ma do człowieka, którego stworzył na swój obraz i podobieństwo, stara się ocalić człowieczeństwo.

Mówić o życiu — kontynuował mówca — to stanąć po stronie Boga — Stworzyciela, powołującego do rodzicielstwa. Prymas Tysiąclecia powiedział: „Kocham Ojczyznę więcej niż własne serce”. Każda matka powinna kochać podobnie ten wielki dar-depozyt, jaki Stwórca dał jej na przechowanie w swym łonie, aż do czasu, gdy będzie mogło ono oglądać świat. Demagogii wokół nas jest wiele — o przeludnieniu, braku materialnych środków na wychowanie dziecka itp. Wynikają one przede wszystkim z faktu przedmiotowego, a nie podmiotowego traktowania człowieka. Każdy człowiek, jako istota, jest inny, jest tak samo ważny. Niezależnie od miejsca, czasu czy statusu materialnego. Rodziny tzw. wielodzietne znakomicie sobie radzą z wychowaniem swojego potomstwa, nieraz znacznie lepiej niż rodziny, które ograniczają jego liczbę.

Jako drugi zabrał głos rektor ATK, ks. prof. dr hab. Jan Łach. Wygłosił referat pt. *Życie w zamyśle Bożym*, a oparł go w całości na Piśmie świętym — Księdze Życia. Stwierdził, że aby móc dyskutować nad wieloma sprawami, trzeba najpierw uściślić terminologię. Niestety, wiele osób — dyskutantów nie zdaje sobie sprawy, jak wiele zostało uregulowane dawno — w zamierzchłej przeszłości. A jak mówi Biblia — to było dobre, więc i my powinniśmy się tego „trzymać”. Ta księga zna wiele historii mówiących o różnych zakusach śmierci, na jakie narażane było życie. Pod drzewem życia Bóg zapowiedział człowiekowi nieśmiertelność, ale ze względu na bezmyślność człowieka, tak się nie stało. Życie człowieka jest oznaką błogosławieństwa Bożego, bo właśnie On objawił nam, że życie jest ponad śmiercią. Już słowo Boże jest twórcze. Jezus przypomina, że tylko Bóg jest dawcą życia. *Nie będziesz zabijał!* — jest nakazem, od którego nie ma odwrotu. Należy go bezwzględnie przestrzegać, niezależnie od czasu i miej-

sca; dotyczy wszystkich. Każdy, kto przyjmuje Prawo Przymierza, nie może go odrzucić. Naruszenie go musi wywołać pomstę, bo jest naruszeniem porządku ustalonego przez Boga, a więc jest wystąpieniem wprost przeciwko Stwórcy.

Wykładowca filozofii na ATK, prof. dr Mieczysław Gogacz w swoim wystąpieniu *Chrześcijańska koncepcja życia* zwrócił uwagę na aspekt heglowskiego i kantowskiego pojmowania świata oraz odrzucenia porządku tomistycznego, który jest jedynie właściwy, bo nie narusza ustalonego przez prawo naturalne porządku świata. Pozytywistyczne podejście do kwestii ochrony poczętego życia wywołuje bezpośrednio, z gruntu fałszywe, pytanie — od kiedy, od jakiej chwili po poczęciu możemy powiedzieć, że jest to człowiek. Spekulatywne to podejście warunkuje dalsze myślenie, czy można ingerować w „wolność kobiety do tego, by przyjęła dane jej dziecko, lub by je mogła odrzucić?”. Jeśli Stwórca przewidział, że będzie to dobre — powinniśmy się do tego zastosować. Nie możemy dyskutować nad sprawą tylko z własnego, egoistycznego punktu widzenia, bo sprawa dotyczy już dwóch osób. Filozofia odpowiada na pytanie — jaki jest świat, a nie czym on jest. Pozytywiści odwrócili tę kolejność, co naruszyło harmonię i ustalone od wieków struktury. Czas, by powróciły one na właściwe tory.

Na zakończenie części referatowej, dyrektor Instytutu Jana Pawła II na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, ks. prof. dr hab. Tadeusz Styczeń, wygłosił referat pt. *Rodzina źródłem i szkołą życia*. Omówił w nim m.in. rolę instytutów polskich i zagranicznych, pracujących nad zagadnieniami dotyczącymi spraw rodziny i małżeństwa, w tym warszawskiego ISnR, a także lubelskiego Instytutu Jana Pawła II. Stwierdził, że ich praca jest bardzo ciężka — trzeba bowiem przezwyciężać wieloletnie złe myślenie, nie traktujące życia poważnie, charakteryzujące się mentalnością antykonceptyjną. Dużą rolę mają tu do spełnienia w pełni katolickie, żyjące ewangelicznymi prawdami, rodziny. Powinny one stanowić nowy zaczyn do „cywilizacji życia”, a nie śmierci i zniszczenia. Rodzina, jako Kościół Domowy jest jedynie w stanie przekazać w pełni Boży zamysł względem człowieka i Rodziny. Nowy zasiew trzeba posiać już teraz, bo siły, które chcą zniszczyć życie, upodlić je, odrzeć z szlachetnego czołwieczeństwa, są znów w krzykliwym natarciu. Musimy być silni siłą Ewangelii, a ona operuje przede wszystkim jednym pojęciem — *zło dobrem zwyciężaj!* Jedynie miłość może ocalić ludzkość, a powinna być ona wszechogarniająca.

W następnej części zebrani na sympozjum dyskutowali w kręgach dyskusyjnych. Było ich cztery. Pierwszy — *Między kulturą śmierci a cywilizacją życia*, drugi — *Powołanie do rodzicielstwa (zasady etycz-*

ne i realizacja), trzeci — *Sytuacja ludnościowa Polski: między demagogią a realizmem* i ostatni — *Troska o życie człowieka nie narodzonego* (Opracował Marek Perzyński).

„OPŁATEK” OGÓLNOUCZELNIANY

19 grudnia 1990 r. w Akademii Teologii Katolickiej odbyło się spotkanie opłatkowe. Społeczność akademicka zebrała się w kaplicy uczelnianej. Duszpasterz akademicki ks. Tadeusz Kłapowski TChr odczytał fragment Ewangelii o narodzeniu Chrystusa. Następnie przewodniczący samorządu studenckiego ATK, student II roku Chrześcijańskich Nauk Społecznych, Arkadiusz Oneksiak złożył życzenia świąteczne wszystkim pracownikom i studentom uczelni. W imieniu władz Akademii najlepsze życzenia dla całej wspólnoty uczelnianej przekazał rektor ATK ks. prof. dr hab. Jan Łach.

W trakcie uroczystości kolędy wykonywał chór ATK, prowadzony przez ks. dra Kazimierza Szymonika. Uroczystość opłatkową poprzedziły rekolekcje, które prowadził ks. T. Kłapkowski.

WYKŁADY GOŚCINNE

Dnia 3 października 1990 r. dr Stefan Samerski z Bonn (RFN) wygłosił w ATK wykład pt. *Polityka kościelna Niemiec w okresie Republiki Weimarskiej wobec regionów przyłączonych do Polski*.

13 listopada 1990 r. prof. dr H. J. Türk z Norymbergii (RFN) wygłosił wykład gościnny na temat: *Etyka i kultura końca XX wieku*.

- Ks. prof. dr hab. Helmut Juros, rektor ATK, kierownik Katedry Etyki Społeczno-Gospodarczej, wygłosił następujące referaty za granicą:
- *Wybrane zagadnienia z etyki społecznej w kontekście współczesnych przemian*, 13—18 sierpnia, na konferencji dla stypendystów Fundacji Cusanus-Werk w Regensburgu (RFN);
 - *Etyka a polityka*, 27 września, podczas międzynarodowej konferencji parlamentarzystów w Berlinie;
 - *Współczesne zadania uczelni katolickiej*, 15 października, na inauguracji roku akademickiego 1990/91 w ATK;
 - *Zadania Kościoła w Polsce w epoce postkomunistycznej*, 23 października, na uniwersytecie w Bonn (RFN);
 - *Miejsce i rola Kościoła w Polsce na tle aktualnych przemian społeczno-politycznych*, 6 listopada, do członków Przystandarymentarnego Klubu Komisariatu Niemieckich Biskupów w Bonn;
 - *Kościół polityczny czy politykujący?*, 29 listopada, na Wydziale Teologicznym w Erfurcie (RFN);

— *Wyzwania pod adresem Kościoła w społeczeństwie pluralizującym i demokratyzującym się*, 4–7 grudnia, na konferencji Fundacji K. Adenauera w Schwäbisch Gmünd (RFN).

Ks. prof. dr hab. Janusz Pasierb, kierownik Katedry Historii Sztuki Nowożytnej, wygłosił następujące prelekcje:

- *Współczesna liryka religijna w Polsce*, 22 czerwca, do pracowników ambasady RFN w Warszawie;
- *Religia w dialogu: Europa—świat*, 8 października, podczas międzynarodowego kongresu „Europa—Świat” w Lizbonie (Portugalia);
- *Katedra jako symbol Europy*, 24 października, na uniwersytecie w Bonn (RFN);
- *Europa Katedr*, 16 listopada, w ramach Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej w Gdyni;
- *Kultura i duchowość*, 29 listopada, do biskupów polskich w ramach konferencji Episkopatu w Częstochowie;
- *Wieczór autorski*, 7 grudnia, w kościele św. Zygmunta w Warszawie. Poza tym — liczne wypowiedzi na tematy religijno-kulturalne w Telewizji Polskiej.

Ks. prof. dr hab. Alfons Skowronek, kierownik Katedry Teologii Ekumenicznej, wygłosił szereg wykładów w kraju i za granicą:

- *Polska w procesie jednoczenia się Europy*, 7 września, podczas sesji Światowej Konferencji na Rzecz Religii i Pokoju w Wiedniu;
- *Teologia polska u progu III Tysiąclecia*, 10 września, na światowym kongresie z okazji 25-lecia periodyku „Concilium”;
- *Ekumenia z perspektywy nadwiślańskiej; Kościół wobec przemian społecznych w Polsce*, 13 listopada, w ramach Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej w Paryżu;
- *Zagadnienia Maryjne w historii ekumenizmu: problemy — poszukiwania — perspektywy*, 22 października, podczas międzynarodowego sympozjum ekumenicznego w Lublinie.

Ks. doc. dr hab. Michał Czajkowski, biblista, wygłosił w okresie sprawozdawczym następujące referaty:

- *Czy klerykalizacja życia publicznego w Polsce?*, 27 września, na spotkaniu dziennikarzy polskich i zagranicznych, zorganizowanym przez Fundację Niemieckich Liberalów;
- *Czy chrześcijanin może być politykiem?*, 11 października, do członków Sekcji Kultury Klubu Inteligencji Katolickiej w Warszawie;
- *Biblia a literatura*, 13 października, do nauczycieli języka polskiego z warszawskich szkół;
- *Od starej do nowej teologii judaizmu*, 13 października, w Towarzystwie im. Edyty Stein w Warszawie;

- *Czy zagraża nam państwo katolickie?*, 16 października, podczas kolokwium ekumenicznego w Laskach Warszawskich;
- *Ekumenizm w nowej Polsce — zagrożenia i szanse*, 21 października, na sesji ekumenicznej dla studentów w Laskach Warszawskich;
- *Wokół Sodomy*, 30 października, w Klubie 13 Muz w Szczecinie;
- *Znaczenie szoah dla nauczania Kościoła w Polsce*, 5—6 listopada, w Klubach Inteligencji Katolickiej w Krakowie i Oświęcimiu;
- *Od Ewangelii ustnej do spisanej*, 7 listopada 1990, na inauguracji roku akademickiego 1990/91 uczelni śląskich w Sosnowcu;
- *Góry w Biblii*, 17 listopada, dla Środowiska Plastyków w Warszawie;
- *25-lecie soborowej konstytucji Dei Verbum — i co z tego wynika?*, 18 listopada, do wychowawców z Przymierza Rodzin w Warszawie;
- *Czy zeświecczenie księży?*, 28 listopada, w Klubie Inteligencji Katolickiej w Warszawie;
- *Jak powstały Ewangelie?*, 2 grudnia, w Klubie Inteligencji Katolickiej w Radzyminie k. Warszawy;
- *Srebrne gody soborowej Deklaracji Nostra Aetate*, 6 grudnia, w Klubie Inteligencji Katolickiej w Łodzi;
- *Synod Plenarny szansą wprowadzenia Pisma św. w nasze życia*, 7 grudnia, w Klubie Inteligencji Katolickiej w Warszawie;

Ks. doc. M. Czajkowski udzielił ponadto kilku wywiadów prasie francuskiej, niemieckiej i polskiej, Radiu szwajcarskiemu i polskiemu, Telewizji amerykańskiej, niemieckiej, szwajcarskiej i polskiej. W dniach 25—27 października 1990 r. uczestniczył w Kolokwium Biblistów w Wiedniu nt. *Boże Panowanie i Królestwo w Starym i Nowym Testamencie*.

Ks. doc. dr hab. Antoni Lewek, kierownik Katedry Homiletyki, wygłosił następujące wykłady:

- *Wkład Kościoła w dzieło przewyżczenia komunizmu w Polsce*, 15 września, do uczestników VIII Pielgrzymki Ludzi Pracy na Jasną Górę;
- *Kaznodziejstwo patriotyczne*, 20 października, do księży diecezji wrocławskiej;
- *Rola Kościoła w procesie przemian społecznych i politycznych w Polsce*, 15 listopada, do członków Północno-Zachodnio-Niemieckiego Towarzystwa Uniwersyteckiego w Wilhelmshaven (RFN);
- *Ks. Jerzy Popiełuszko — męczennik i kandydat na ołtarze*, 18 listopada, w Ośrodku Duszpasterstwa Polonijnego w Hamburgu (RFN);
- *Problematyka społeczna w kaznodziejstwie według Vaticanum II*, 1 grudnia, do rekolekcjonistów i misjonarzy diecezjalnych w Płocku.

Ponadto ks. doc. A. Lewek uczestniczył aktywnie w dniach 27—29 grudnia w międzynarodowym Sympozjum Pastoralnym w Wiedniu (Austria), poświęconym tematowi: *Liturgia między mistyką i polityką*. Swoimi przemyśleniami i doświadczeniami kaznodziejskimi dzielił się podczas sesji kręgu dyskusyjnego nt. *Kaznodziejstwo między mistyką i polityką*.

HABILITACJA I DOKTORATY

Na Wydziale Teologicznym odbyło się w okresie sprawozdawczym jedno kolokwium habilitacyjne i dwa przewody doktorskie.

Ks. Roman Murawski, *Katecheza chrzcielna w procesie wtajemniczenia chrześcijańskiego czasów apostołskich*.

Recenzenci: ks. prof. dr hab. Jan Charytański (ATK)

ks. prof. dr hab. Mieczysław Majewski (KUL)

ks. prof. dr hab. Romuald Rak (KUL)

Data kolokwium habilitacyjnego: 15 listopada 1990 r.

Ks. Sławomir Kawecki, *Biblia w Mowach Leona Wielkiego*.

Promotor: ks. doc. dr hab. Roman Bartnicki

Recenzenci: ks. doc. dr hab. Antoni Lewek (ATK)

ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski (PWT-Warszawa)

Data obrony doktorskiej: 26 listopada 1990 r.

Ks. Stefan Uchacz, *Ewolucja polskiej katechezy dotyczącej sakramentu chrztu na poziomie katechezy inicjacyjnej w latach 1945—1985*.

Promotor: ks. prof. dr hab. Jan Charytański

Recenzenci: ks. doc. dr hab. Władysław Kubik (ATK)

ks. prof. dr hab. Waclaw Świerzawski (PAT)

Data obrony doktorskiej: 17 grudnia 1990 r.

MAGISTERIA

Na Wydziale Teologicznym:

Maria Cieślak, *Miejsce zmartwychwstania w eschatologii katolickiej na podstawie polskiej literatury teologicznej po Soborze Watykańskim II*; Piotr Szwedowski, *Dogmatyczne rozumienie zmartwychwstania Chrystusa w teologii polskiej po Soborze Watykańskim II*; Kazimierz Szafranski, *Przymioty Boga w czwartej Księdze Ezdra-*

sza 7, 132—139; Zdzisław Szmieichel, *Główne cele i zadania formacji w zakresie korzystania ze środków społecznych przekazywania myśli w świetle najnowszych dokumentów Kościoła*; Olgierd Radociński, *Czystość małżeńska na podstawie dzieła Karola Wojtyły „Miłość i odpowiedzialność”*; Elżbieta Pászowska, *Techniki komunikowania przedłużeniem ludzkich zmysłów według teorii Marshalla McLuhana*; Małgorzata Gorli, *Wizyta Jana Pawła II w Polsce w relacji „Trybuny Ludu”*; Ewa Bałdysiak, *Wierzenia i obrzędy religijne Tasmańczyków*; Barbara Kujawska, *Elementy naturalne w liturgii i ich symbolika*; Marzena Grzegorzczak, *Zagadnienie cierpienia w buddyźmie a chrześcijański stosunek do cierpienia według „Salvifici doloris”*; Jolanta Pianka, *Treści maryjno-mariologiczne w Koranie*; Maria Hornowska, *Kult Matki Bożej Różańcowej w pismach Księdza Ignacego Kłopotowskiego*; Maria Leszczyńska, *Teologia życia wspólnotowego na podstawie pism św. Wincentego a Paulo i św. Ludwika de Marillac*; Ewa Getler, *Nadprzyrodzona wartość cierpienia w pismach bł. Honorata Koźmińskiego*; Waldemar Seremak, *Aktualność orędzia Miłosierdzia Bożego s. Faustyny Kowalskiej w świetle Encykliki „Dives in misericordia” Pana Pawła II*; Wiesław Trojanowski, *Postawy wobec wydarzeń wielkanocnych w Ewangelii według Świętego Jana (20, 1—21, 14)*; Maria Pawlik, *Grzech zaślubienia wobec Boga i bliźniego. Egzegeza Mt 6, 12 i Łk 11, 4*; Bożena Szalajdewicz, *Stosunek Jezusa do praktyki postu w świetle Mk 2, 18—22*; Leszek Platta, *Problematyka społeczna w przemówieniach Jana Pawła II wygłoszonych podczas III pielgrzymki do Polski*; Paweł Schulta, *Ekonomia eklezjalna w posoborowej teologii małżeństwa*; Zofia Lipecka, *Zaszczepienie i upowszechnianie prawdziwej pobożności jako zadanie Sióstr św. Feliksa na podstawie pism i tradycji Zgromadzenia*; Małgorzata Zima, *Kontemplacja i działanie jako dążenie „ku pełni Chrystusowej” na podstawie konstytucji Franciszkanek Misjonarek Maryi i pism Marii od Męki Pańskiej*; Julita Łozińska, *Podstawy akomodacji misyjnej w przedsoborowych dokumentach papieskich*; Irena Szczepańska, *Rola cnót teologicznych w życiu osoby konsekrowanej w świetle pism Matki Kolumby Białeckiej, Założycielki Zgromadzenia Sióstr św. Dominika w Polsce*; Rafał Brzyski, *Hermeneutyka biblijna w twórczości Anny Kamieńskiej*; Michał Czaja, *Małżeństwo i rodzina jako „Kościół domowy” w świetle adhortacji apostoelskiej Jana Pawła II „Familiaris consortio”*; Ryszard Szajerski, *Świętość w nauczaniu i życiu biskupa Wojciecha Stanisława Owczarka (1875—1938)*; Halina Gruning, *Zastosowanie tekstu wiadomości religijnych w katechezie na przykładzie „Katechizmu Reglii Katolickiej”, cz. III*; Ewa Kowalczyk, *Proces kształtowania i zmiany postaw w katechezie na przykładzie podręcznika metodycznego do „Ka-*

techizmu *Religii Katolickiej*”, cz. IV Jarosław Rybicki, *Wiara i jej soteriologiczne następstwa na podstawie 1 P 1, 3—9*; Grażyna Górzna, *Idea sanktuarium szensztackiego w ujęciu Ojca Józefa Kentenicha*; Leszek Tomala, *Teologiczna treść „małej drogi” św. Teresy od Dzieciątka Jezus*; Krzysztof Wójcik, *Rola Ducha Świętego w Eucharystii według teologii polskiej po Soborze Watykańskim II (1965—1990)*; Zofia Cholewa, *Miejsce Eucharystii w życiu zakonnym w świetle benedyktyńskiego hasła: Ora et Labora*; Barbara Trynda, *Modlitwa jako źródło mocy i skutecznej działalności apostołskiej w życiu zakonnym w ujęciu O. Columbana Marmonia*; Stanisław Malec, *Idea apostołstwa w działalności pasterskiej biskupa kieleckiego Czesława Kaczmarka (1983—1963)*; Zbigniew Nosowski, *Karla Rahnera teologia codzienności*; Elżbieta Ostasiuk, *Risshō Kōsei-Kai nowa religia w Japonii*; Ryszard Jędrzejak, *Św. Jan Chrzciciel w Ewangeljach i u Józefa Flawiusza*.

Na Wydziale Kościelnych Nauk Historycznych i Społecznych:

Grażyna Morkowska, *Ikonografia Zestania Ducha Świętego w polskiej sztuce nowożytnej*; Tomasz Waliszewski, *Centrum pielgrzymkowe w Abu Mina (Egipt) na tle innych ośrodków pielgrzymkowych chrześcijańskiego Wschodu*; Joanna Kiszkiś, *Współczesna oprawa plastyczna do staropolskich widowisk religijnych*; Joanna Paprocka, *Fabryka sreber i platerów J. Frageta w Warszawie*; Krzysztof Łuszczek, *Dekoracja menuamentalna refektarza Jasnogórskiego*; Maria Teichert, *Treści religijno-symboliczne w malarstwie Wilhelma Kotarbińskiego*; Maria Kawecka, *Sztuka witrażowa Zofii Baudain de Curtenay*; Marcin Brzeziński, *Motywy religijne i wątki historyczne w malarstwie Teodora Axentowicza*; Jolanta Tomoń, *Ikonografia św. Kazimierza w nowożytnej sztuce polskiej*; Andrzej Kostrowicki, *Implikacje etyczne polskiej dyskusji wokół projektu nowej ustawy o stowarzyszeniach*; Maria Leczkowska, *Ucieczka od świata w źródłach monastycznych i gnostyckich*; Zbigniew Wejcman, *Pojęcie drugiego obiegu gospodarczego*; Anna Różycka, *Św. Stanisław biskup w nowożytnej ikonografii polskiej*; Julian Truś, *Poczucie sensu życia oraz wybrane pojęcia, postawy i praktyki religijne dziewcząt ze średnich szkół zakonnych i państwowych*; Małgorzata Michalak, *Spór etyczny wokół projektu budowy siłowni atomowych w Polsce*; Anna Semaniuk, *Przestępstwo gospodarcze w aspekcie etycznym*; Alicja Wysocka, *Emigracja polska lat 80-ych w polskich publikacjach*; Zofia Grzegorzówka, *Działalność Przełożonej Generalnej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Matki Zofii Końca w latach 1895—1921*; Ewa Mieszczańska, *Etyka poli-*

tyczna według Richarda von Weizsäckera; Radosław Gwizdon, Religijna twórczość Adama Chmielowskiego; Hanna Skalny, Dyskusja wokół kary śmierci w polskich publikacjach prasowych lat 80-tych; Tomasz Hochtauber, Synagoga w Bet Alta w kontekście wpływów historycznych i kulturowych; Jacek Ziółkowski, Wartości ostateczne a wartości instrumentalne młodzieży szkół średnich; Dariusz Gumbrycht, Wartości religijne i wartości moralne młodzieży z Państwowych Domów Dziecka w Warszawie; Joanna Świstowicz, Działalność społeczno-religijna Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego; Marian Wnuk, Kolekcja portretów XVI—XVIII w. w domu seminarijnym Księży Misjonarzy w Krakowie; Marzenna Zacharzewska-Amilkiewicz, Wartości podstawowe w opinii dwóch pokoleń ze szczególnym uwzględnieniem wartości życia (dziecka); Jan Sobiś, Środki społecznego przekazu w obliczu współczesnych potrzeb Kościoła; Robert Kołakowski, Problem odpowiedzialności moralnej polityka na przykładzie Powstania Warszawskiego; Mariusz Kulesza, Ruch społeczny „Solidarność” wynikiem potrzeby upodmiotowienia społeczeństwa.

A. Lewek